

Фразеологізми не створюються за синтаксичною моделлю, а відтворюються як готові мовні одиниці.

Під ідіоматичністю розуміється переосмислення сенсу, семантичне перетворення компонентів одиниці фразеології. Ідіома – це сполучення слів, сума значень окремих компонентів якої не узгоджується із значенням самого словосполучення [6, с. 71].

Останній критерій – це стабільність та стійкість фразеологічних одиниць, яка тісно пов'язана з їх відтворюваністю. Для відтворення фразеологізму він має бути стабільним.

Вагомою ознакою фразеологічних одиниць є їх стабільність. В ідіомах неможливо замінити окремі лексеми іншими, а також неможливо змінити порядок слів.

У випадку заміни слів чи їх порядку розташування, фразеологічна одиниця втрачає своє значення.

Література:

1. Денисенко С. Н. Фразообразование в немецком языке (Фразеологическая деривация как системный фактор фразообразования. Львов: Вища шк., 1988. 198 с.
2. Burger H. Phraseologie: Eine Einführung am Beispiel des Deutschen. Berlin: Erich Schmidt Verlag, 2007. 240 S
3. Duden Grammatik der deutschen Gegenwartssprache. Mannheim; Wien; Zürich: Dudenverlag, 1995. 5., völlig neu bearb. und erw. Aufl. 864 S.
4. Fleischer W. Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache, 5. Auflage. VEB Bibliographisches Institut. Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 1995. 382 S.
5. Higi-Wydler M. Zur Übersetzung von Idiomen: eine Beschreibung und Klassifizierung deutscher Idiome und ihrer französischen Übersetzungen. Bern / New York / Paris: Verlag Peter Lang, 1989. 335 S.
6. Palm Ch. Phraseologie. Eine Einführung. Gunter Narr Verlag. Tübingen, 1997. 92 S.
7. Seiler F. Deutsche Sprichwörterkunde. München, 1972.

ЛЕКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЕВФЕМІЗМІВ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ В ПОЛІТИЧНИХ ІНТЕРНЕТ-ТЕКСТАХ

Сонсядло В.С.

магістрантка групи мНМ-11

*факультет іноземних мов Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Науковий керівник:

Яцюк І.Я.

*кандидат філологічних наук, доцент кафедри німецької філології та методики навчання німецької мови Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Вивчення евфемії є актуальною лінгвістичною проблемою, адже процеси утворення евфемізмів відбуваються надзвичайно інтенсивно. Так, уживання евфемізмів в інтернет-текстах та багатьох інших сферах суспільного дискурсу робить їх дослідження одним із актуальних завдань мовознавства.

Евфемізм – це слово або вираз, що виражає у пом'якшеній, завуальованій формі певне негативне значення чи семантичну конотацію, які з тих чи інших міркувань, прийнятих у певному соціумі моральних, культурних, релігійних постулатів чи норм вважаються неприйнятними, вульгарними, зневажливими, образливими.

На сьогоднішній день у мовознавстві існують різні інтерпретації терміну «евфемізм».

Так, українська мовознавчиня Зоряна Куньч визначає евфемізм як пом'якшувальні або маскувальні слова і вислови, що використовуються замість слів, які сприймаються як небажані, неприйнятні, вульгарні, зневажливі, напр., ненормативна лексика, образи, табу тощо [1, с. 345].

Історик Владислав Абрагам формує значення евфемізму як уникнення суспільно-неприйнятих чи табуйованих слів та виразів [2, с. 3].

Роберт Спірс сформував таку дефініцію евфемізму: «Стилістично та емоційно-нейтральне слово чи вираз, які замінюють інші, більш різкі та непристойні слова або вирази» [3, с. 412].

Ці дослідники підтримують думку, що евфемізми пов'язані з табуванням. Табуванню можуть піддаватися різні сфери життя людей, залежно від суспільства та встановлених ним морально-етичних засад, норм і принципів.

Найбільш поширені табу стосуються таких тем: смерть, гроші, хвороба, вбивство, сексуальність, насильство та ін. Тут потрібно зауважити, що повного переліку табу не існує, через те що кожне суспільство визначає свою комбінацію понять, пряме значення яких виражається непрямо, і такі комбінації можуть мати найрізноманітнішу конфігурацію.

Завдяки здатності передавати табуйований, негативний чи заборонений зміст лексемами з первинним нейтральним чи навіть позитивним значенням евфемізми широко використовуються у політичному дискурсі, у тому числі і в публікаціях на політичні теми на інтернет-порталах мас-медіа, виконуючи функцію приховування чи розмивання справжнього сенсу понять, які розглядаються у таких публікаціях, а також деякі інші функції, напр., вираження іронії чи передачі неправдивої або спотвореної інформації.

Евфемізми мають значний маніпулятивний потенціал.

Цьому сприяють такі фактори:

1. Евфемізми приховують справжню суть явища, тому що їх вживання породжує у читача чи слухача передусім нейтральні або позитивні конотації;

2. реципієнт не завжди встигає вчасно осмислити евфемізми і зрозуміти їх, потік інформації у політичних текстах ускладнює та призупиняє його об'єктивну оцінку;

3. для того, щоб зняти евфемістичний «покрив» із слова, необхідно зрозуміти, яке справжнє значення приховується за ним; якщо адресат через певні причини не може це зробити, то евфемізм так і залишиться нерозпізнаним.

У політичних інтернет-текстах, порівняно з іншими видами текстів, чи не найчіткіше простежується тенденція до інколи необґрунтовано позитивної передачі дійсності і приховування реальної ситуації. Евфемізмам, які завуальовують політичні події, реалії чи процеси, належить тут, поруч з іншими засобами, провідна роль.

Такі «політичні» евфемізми утворюються найбільш традиційним способом – у результаті переосмислення семантики відповідної суспільно-політичної лексики, напр.:

militärischer Sondereinsatz – Krieg; [4];

Eskalation – Intensivierung der Kampfhandlungen;

Alles läuft nach Plan – Alles geht schief; [7];

Bürokratieabbau – Entlassung von Angestellten;

Kollateralschaden – zivile Opfer; [5];

der Friedensprozess ist ins Stocken geraten – es herrscht Krieg; [6].

Отже, варто відмітити, що евфемізми або мовні табу існують у будь-якому суспільстві і мають історичне, суспільно-культурне, морально-етичне або релігійне підґрунтя.

Особливу роль серед усіх різновидів табуйованої лексики відіграють політичні евфемізми, які, з одного боку, покликані прикривати справжні значення понять, що їх імпліцитно виражає мовець чи автор тексту, не вдаючись при цьому до неправди чи невідповідності.

Разом з тим, індивідуум, який дотримується суспільних табу та використовує певні евфемізми, має змогу реалізувати свій комунікативний намір, не порушуючи прийнятих морально-етичних норм.

Література:

1. Куньч З. Риторичний словник. К. : Рідна мова, 1997. С. 345.
2. Макєвєць Ю.О. Семантика та функціонування евфемізмів у німецькому політичному дискурсі (на матеріалі сучасної преси). Львів: Іноземна філологія, 2013. Вип. 125. С. 3-16.
3. Spears R. Slang and Euphemism. New York: A Signet Books, 2001. 412 p.
4. <https://www.zeit.de/politik/ausland/2022-03/invasion-ukraine-russland-armee-donbass> (Дата звернення: 15.04.2022)

5. <https://www.spiegel.de/ausland/russland-versus-ukraine-verbrechen-in-butscha-wann-ist-toeten-im-krieg-erlaubt-a-9333c4fb-d9f6-4616-919a-07107ca07e55> (Дата звернення: 20.04.2022)
6. <https://www.watson.ch/gesellschaft%20&%20politik/ukraine/920236888-friedensprozess-fuer-ostukraine-geraet-ins-stocken> (Дата звернення: 20.04.2022)
7. <https://www.zeit.de/politik/ausland/2022-05/ukraine-krieg-russland-wladimir-putin-eskalation-9-mai> (Дата звернення: 05.05.2022)

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕНЕСНИХ ЗНАЧЕНЬ ІМЕННИКІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ РУХУ

Лисик О. А.

магістрантка групи мНМ-11

*факультет іноземних мов Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Науковий керівник:

Яцюк І.Я.

*кандидат філологічних наук, доцент кафедри німецької філології та методики навчання німецької мови Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

У лексичній системі німецької мови більшість слів мають прямі та переносні значення.

Переносне значення слова утворюється від прямого й визначається тільки у контексті через асоціацію з прямим значенням. Переносні значення слів, зазвичай вживаються переважно в розмовному та художньому стилях.

Використання слів у переносному значенні надає виразності та образності усному і писемному мовленню, різним видам дискурсу. Учасники комунікативної ситуації шукають свіжі, несподівані засоби, які допомагають передати їхні думки. Автори, які хочуть надати яскравості та виразності своєму мовленню, використовують не тільки відомі їм переносні значення, але й інколи утворюють власні. Цей термін відомий у мовознавстві під назвою «оказіоналізм». Виникнення переносних значень слів, таким чином, сприяє розвитку мови загалом і збільшує діапазон її виразних властивостей.

Переносні значення у німецькій, як і в інших мовах, найчастіше реалізуються через різні види метафори – розкриття сутності одного предмета чи явища через характерні особливості іншого, яким цей предмет чи явище не володіє, чи метонімії – передачі однієї лексеми іншою на основі суміжності причинно-наслідкових зв'язків, лексичного значення чи семантичного зв'язку.